

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการที่ศึกษาค้นคว้าเรื่อง บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต่อไปนี้ผู้วิจัยนำเสนอในประเด็นดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล การวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะทั่วไปตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามตำแหน่ง
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาใช้ประชากรทั้งหมด จากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2546 จำนวน 10 ตำบล ทั้งหมด 153 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถาม และการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยการทดสอบของ Shcheffé และ Dunnet – t บทบาทการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำแนกเป็น 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ในองค์ประกอบ 5 งาน คืองานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานให้บริการแก่ชุมชน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและ งานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนคือขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมมีบทบาทอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านงานร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านงานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นมีบทบาทในระดับมาก ส่วนด้านงานให้บริการแก่ชุมชนมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

2. บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งคณะกรรมการฝ่ายบริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมและรายด้านคืองานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานให้บริการแก่ชุมชน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นไม่แตกต่างกัน

3. บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปในภาพรวมและรายด้านคืองานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานให้บริการแก่ชุมชน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นไม่แตกต่างกัน

4. บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีขนาดใหญ่ในภาพรวมสูงกว่าขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

4.1 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชในด้านงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

4.2 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชในด้านงานให้บริการแก่ชุมชนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ และขนาดกลางสูงกว่าขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดใหญ่และขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

4.3 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชในด้านงานร่วมกิจกรรมของชุมชนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่กับขนาดกลางสูงกว่าขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดใหญ่กับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

4.4 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในด้านงานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ และขนาดกลางสูงกว่าขนาดเล็ก และขนาดใหญ่สูงกว่าขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 บทบาทการพัฒนาความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่าควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธให้มากกว่านี้ ควรจัดงานบริการแก่ชุมชนให้มากกว่าเดิม ควรให้ความร่วมมือกับชุมชนเมื่อชุมชนขอความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีกิจกรรมภายในโรงเรียนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมปีละ 2 ครั้ง ควรจัดให้มีวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาสอนนักเรียนและควรประสานงานกับทุกองค์กร และชุมชนเมื่อมีการจัดกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. บทบาทการพัฒนาความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านประชาสัมพันธโรงเรียน ด้านงานร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านงานให้ความร่วมมือกิจกรรมของโรงเรียน ด้านงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นมีบทบาทในระดับมาก ส่วนด้านงานให้บริการแก่ชุมชนมีบทบาทมากอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับบทบาทการพัฒนาความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมและงานประชาสัมพันธโรงเรียน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน งานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นมีบทบาทในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสามารถ จุ้ยทอง (2526 : 45) ได้ศึกษาการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนเพื่องานบริหารโรงเรียนของจังหวัดชลบุรี จากกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี โรงเรียนมัธยม

ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา โรงเรียนราษฎร์สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โรงเรียนเทศบาลสังกัดการปกครอง และโรงเรียนเมืองพัทยาสังกัดเมืองพัทยา กระทรวงมหาดไทย พบว่าบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก คิดเป็นร้อยละ 47 ของระดับการปฏิบัติทั้งหมดกล่าวคือผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้บรรลุเป้าหมายอย่างดี

ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับวิเชียร อ่อนประเสริฐ (2529 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลาพบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของโชคชัย ไกรนรา (2525 : 61-63) ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่าทัศนคติของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ดังนั้น ในการบริหารจะต้องเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อจะได้ดึงเอาศักยภาพของชุมชนมาพัฒนาและปรับปรุงโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชุมชนเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย มีโครงสร้างอำนาจหน้าที่ระบุไว้ชัดเจน และหน้าที่อย่างหนึ่งก็คือการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 2543 : 12-16) แนวคิดในการในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีการตื่นตัวและได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายและกว้างขวางมากยิ่งขึ้นตามลำดับ เพราะทุกฝ่ายต่างเห็นความสำคัญของการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อมุ่งพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในฐานะตัวแทนของสถาบันการศึกษาของชุมชนจึงเป็นตัวแทนในการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และจัดโรงเรียนให้เป็นแกนนำหรือแนวร่วมในการทำและรับความเปลี่ยนแปลงมาสู่โรงเรียนและชุมชน ให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสมบัติของประชาชนในชุมชนและให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษาที่เป็นไปในลักษณะของโรงเรียนชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 21-22) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผลการวิจัยจึงพบว่าระดับบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมและงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน งานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นมีบทบาทในระดับมาก

เป็นที่น่าสังเกตว่าระดับบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในงานให้บริการแก่ชุมชนมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง น่าจะเป็นเพราะในการให้บริการชุมชนนั้นส่วนมากเป็นการให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ซึ่งเป็นข้อจำกัดของโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันอยู่แล้ว สอดคล้องกับแนวคิดของสิริ เทศประสิทธิ์ (2526 : 54-60) ได้สรุปบทบาทหลักของผู้บริหารการศึกษาในฐานะผู้ให้บริการแก่ชุมชนที่สำคัญที่สุด 2 ประการ คือการให้บริการด้านวิชาการ และการให้บริการด้านทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุและอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน สิริรัตน์ สุทธิคารา (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดตรัง พบว่าปัญหาที่มีมากที่สุดในการดำเนินงานบริการชุมชนคือปัญหางบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และวิเชียร อ่อนประเสริฐ (2529 : 74) ย้ำว่าสาเหตุอีกประการหนึ่งที่โรงเรียนยังไม่สามารถออกบริการประชาชนได้ไม่เต็มที่ เพราะเป็นห่วงภารกิจในโรงเรียน โดยเฉพาะการปฏิบัติตามนโยบายการเร่งรัดคุณภาพนักเรียนรวมทั้งครูยังขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเพราะต้องประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในปัจจุบัน

หากจะให้เป็นประโยชน์ต่องานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับงานให้บริการแก่ชุมชนมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยการจัดทำโครงการให้บริการชุมชนเป็นการเฉพาะ ซึ่งสอดคล้องกับผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานให้บริการไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดงานบริการแก่ชุมชนให้มากกว่าเดิม และควรให้มีการฝึกวิชาชีพแก่ชุมชน

2. บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีตำแหน่งคณะกรรมการฝ่ายบริหารและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในภาพรวมและรายด้านคืองานประชาสัมพันธ์

โรงเรียน งานให้บริการแก่ชุมชน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ความร่วมมือกิจกรรมของโรงเรียน และงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งตำแหน่งคณะกรรมการฝ่ายบริหาร และตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต่างก็ได้รับการบริหารงานของโรงเรียนที่เหมือนกัน โดยที่โรงเรียนจัดประชุมชี้แจงการบริหารงานของโรงเรียน จัดทำเอกสารแจก การออกเยี่ยมบ้าน และเยี่ยมชุมชนในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้คณะกรรมการฝ่ายบริหาร และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ต่างก็ได้รับการอบรมสัมมนา และศึกษาคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับธงชัย สันติวงษ์ (2519 : 430) ที่กล่าวว่า บทบาทหน้าที่และการผ่านการอบรมที่เหมือนกันทำให้การตีความเหมือนกันหรือสอดคล้องกันได้ จากเหตุผลดังกล่าวน่าจะเป็นเหตุให้บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรตำแหน่งในภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการพัฒนาโรงเรียน โดยไม่ต้องคิดถึงความแตกต่างด้านตำแหน่ง เพราะเหตุว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งตำแหน่งคณะกรรมการฝ่ายบริหารและตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีทัศนะบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปในภาพรวมและรายด้านคืองานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานให้บริการแก่ชุมชน งานร่วมกิจกรรมของชุมชน งานให้ความร่วมมือกิจกรรมของโรงเรียน และงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายและตั้งแต่ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไปต่างก็ปฏิบัติงานภายใต้นโยบายและกฎหมายเดียวกัน ได้รับการชี้แจง และการนิเทศจากอำเภอและจังหวัด ในแนวทางเดียวกัน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่างก็รับรู้ในสิ่งต่างๆ และรับรู้บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่เหมือนกัน จึงมีทัศนะต่อบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในปัจจุบันเป็นโลกของข่าวสารข้อมูล สื่อมวลชน ทั้งโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และ

โทรศัพท์ มีการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลรวดเร็วมาก ทักษะคติจึงไม่แตกต่างกัน ดังที่พงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527 : 117) สรุปว่าการที่บุคคลได้รับรู้ในสิ่งต่างๆที่ไม่แตกต่างกันผลที่ได้จะไม่แตกต่างกัน

จากเหตุผลดังกล่าว น่าจะเป็นเหตุให้บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรระดับการศึกษาในภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

4. บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีขนาดใหญ่ในภาพรวมสูงกว่าขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

4.1 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนตามขนาดองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

4.2 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านงานร่วมกิจกรรมของชุมชนสูงกว่าขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดใหญ่และขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

4.3 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านงานร่วมกิจกรรมของชุมชนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่กับขนาดกลางสูงกว่าขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนขนาดอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4.4 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านงานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่าขนาดเล็ก และขนาดใหญ่สูงกว่าขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 บทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านงานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน

ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างก็ทราบบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่เหมือนกันทุกงาน ได้แก่งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอันหมายถึง การเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล และความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ชุมชนได้รับทราบ งานให้บริการแก่ชุมชน เป็นการให้บริการกับชุมชนตามความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ เช่น การให้บริการข้อมูลข่าวสารวิชาการ การให้คำแนะนำ และการให้คำปรึกษา งานร่วมกิจกรรมของชุมชนเป็นการมอบหมายหรือคณะครู ไปร่วมทำกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน งานให้ชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน อันหมายถึงการที่โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน และงานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นอันหมายถึงการดำเนินงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่เอื้อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ดังที่อรุณ รักธรรม (2527 : 78) เชื่อว่ามนุษย์ส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะคิดเห็นเหมือนกันเสมอ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ทัศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในภาพรวมและแต่ละงานไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน โรงเรียน โดยรวมหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่องานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หากผู้บริหาร โรงเรียนได้เชิญชวนหรือเปิดโอกาส ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน โดยไม่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้านขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีทัศนคติต่อบทบาทการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ว่าโรงเรียนควรมีกิจกรรมภายในโรงเรียนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมปีละ 2 ครั้ง

5. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนคติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่าควรจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ ควรจัดงานบริการแก่ชุมชนให้มากกว่าเดิม ควรให้ความร่วมมือกับชุมชนเมื่อชุมชนขอความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ควรมีกิจกรรมภายในโรงเรียนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมปีละ 2 ครั้ง ควรจัดให้มีวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาสอนนักเรียนและควรประสานงานกับทุกองค์กร และชุมชนเมื่อมีการจัดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรง ควรมีโครงการพัฒนางานบริการชุมชนเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ชุมชน ได้ใช้บริการทรัพยากรจากโรงเรียน ได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด
2. ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน โดยไม่ต้องคำนึงถึงตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ทุกคนได้ร่วมวางแผนดำเนินการและประเมินผล รวมทั้งเพื่อให้ทุกคนมีความรู้สึก เป็นเจ้าของโรงเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ควรศึกษาบทบาทการพัฒนางานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ควรศึกษาบทบาทการพัฒนางานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช